

REPUBLIKA
SLOVENIJA
UPRAVNO
SODIŠČE

I U 830/2020-29

ODLOČBA JE PRAVNOMOČNA
UPRAVNO SODIŠČE RS, LJUBLJANA

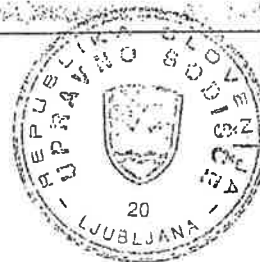
9. 2. 2023

Podpis pristojne
sodbe osebe:

[Handwritten signature]

SODBA

V IMENU LJUDSTVA

Upravno sodišče Republike Slovenije je v senatu, ki so ga sestavljali višji sodniki mag. Barbara Fajdiga kot predsednica ter dr. Damjan Gantar in mag. Nadja Marolt kot člana,

ob sodelovanju pravosodne svetnice Martine Greif kot zapisnikarice,

v upravnem sporu tožeče stranke: _____, ki
jo zastopa _____, zoper toženo
stranko: **REPUBLIKA SLOVENIJA**, ki jo zastopa Informacijski pooblaščenec,
Dunajska cesta 22, Ljubljana,

zaradi dostopa do informacij javnega značaja,

o **tožbi** zoper odločbo Informacijskega pooblaščenca št. 090-60/2020/3 z dne 26. 5. 2020 in odločbo Okrožnega sodišča v Ljubljani št. Su 133/2020 z dne 26. 2. 2020,

na seji **9. februarja 2023**

RAZSODILO:

- I. Tožbi se ugodi in se odločba Okrožnega sodišča v Ljubljani št. Su 133/2020 z dne 26. 2. 2020 in odločba Informacijskega pooblaščenca št. 090-60/2020/3 z dne 26. 5. 2020 odpravita ter se zadeva vrne Okrožnemu sodišču v Ljubljani v ponovno odločanje.
- II. Tožena stranka je dolžna tožeči stranki povrniti stroške postopka v višini 313,50 EUR, povečane za 22% DDV, v roku 15 dni od vročitve te sodbe, po poteku tega roka pa z zakonskimi zamudnimi obrestmi.

OBRAZLOŽITEV:

1. Okrožno sodišče v Ljubljani je kot prvostopenjski organ delno ugodilo zahtevi tožnika za pridobitev sodne odločbe Višjega sodišča v Ljubljani v zadevi št. X Kp 17276/2014 tako, da se tožniku posreduje izrek sodne odločbe, iz katere se v skladu s 3. točko prvega odstavka 6. člena v povezavi s 7. členom Zakona o dostopu do informacij javnega značaja (v nadaljevanju ZDIJZ) izločijo varovani podatki, v ostalem delu pa je zahtevo zavrnilo.
2. V obrazložitvi prvostopenjske odločbe je navedeno, da je prvostopenjski organ prejel zahtevo tožnika za pridobitev navedene sodbe Višjega sodišča v Ljubljani. Tožniku je poimensko znan obtoženi v navedeni kazenski zadevi. Sodna odločba vsebuje vrsto osebnih podatkov, ki so še toliko bolj izpostavljeni ob dejstvu, da je ime stranke tožniku znano, zato z anonimizacijo dokumenta ni mogoče zagotoviti resnične anonimnosti. Zaradi tega je prvostopenjski organ posredoval le izrek drugostopenjske odločbe, iz katerega je izločil varovane podatke.
3. Tožnik se je zoper prvostopenjsko odločbo pritožil, drugostopenjski organ pa je pritožbo zavrnil. Drugostopenjski organ kot nesporno ugotavlja dejstvo, da je bila zahteva postavljena za konkretno osebo, ki jo je tožnik v svoji zahtevi navedel z imenom in priimkom ter zahteval dokument v zvezi s tem posameznikom. Nadalje drugostopenjski organ ugotavlja, da je dejstvo, da je bil posameznik v kazenskem postopku, katerega dejanje je bil obtožen in kaj je bilo v postopku ugotovljeno, mogoče šteti za osebne podatke posameznika, ki je s sklicevanjem na njegovo ime in priimek nedvoumno določen. Nadalje je drugostopenjski organ presojal, ali za razkritje osebnih podatkov obstaja pravna podlaga v ZDIJZ. Nedvoumno zahtevani podatki ne pomenijo podatkov o porabi javnih sredstev in podatkov, povezanih z opravljanjem javne funkcije ali delovnega razmerja javnega uslužbenca, zato je drugostopenjski organ ugotavljal, ali je osebne podatke mogoče razkriti na podlagi javnega interesa, kot

—

ga opredeljuje drugi odstavek 6. člena ZDIJZ. S tem, ko je prvostopenjski organ tožniku omogočil delni dostop do uvoda in izreka zahtevane sodne odločbe kljub dejstvu, da je tožnik zahteval dokumentacijo za poimensko navedenega posameznika, ni varoval njegovih osebnih podatkov, saj v takšnih primerih anonimizacija ni mogoča. Vendar v danem primeru posredovani podatki niso varovani, ker je za razkritje imena in priimka in podatek o tem, kako je bilo odločeno na pritožbeni stopnji v kazenski zadevi, podan javni interes po drugem odstavku 6. člena ZDIJZ. Dostop do informacij v obrazložitvi sodne odločbe, ki vsebujejo z vidika zasebnosti relevantno sporočilo o določljivem posamezniku, pa pomeni prekomeren poseg v zasebnost te osebe, kar bi bilo tudi v nasprotju z načelom sorazmernosti. V nadaljevanju obrazložitve tožena stranka to svoje stališče obsežneje pojasnjuje. Tudi po upravno sodni praksi anonimizacija ni mogoča, kadar prosilec zahteva podatke z navedbo točno določene osebe, saj varovanih osebnih podatkov ni mogoče izločiti iz zahtevane dokumentacije brez ogrožitve njihove zaupnosti.

4. Tožnik v tožbi navaja, da je treba v konkretnem primeru upoštevati, da posredovanje in seznanjanje z listinami iz kazenskega spisa posebej ureja področni predpis in sicer Zakon o kazenskem postopku (v nadaljevanju ZKP). Le ta bi moral biti podlaga za presojo upravičenosti tožnika do posredovanja sodbe višjega sodišča in ne ZDIJZ. Posredovanje in seznanjanje z listinami kazenskega spisa pa predpisuje 128. člen ZKP. Tudi Vrhovno sodišče RS je s sodbo X Ips 4/2020 z dne 27. 5. 2020 sprejelo stališče, da imajo pri dostopu do informacij posebna določila področne procesne zakonodaje glede možnosti oseb za vpogled v spise sodišč in drugih pristojnih organov značaj specialne ureditve glede na določbe ZDIJZ. ZKP pa v 128. členu določa, da se sme vsakemu, ki ima upravičen interes, dovoliti pregled in prepis posameznih kazenskih spisov. Presoja, ali ima posameznik upravičen interes za vpogled v kazenski spis, je stvar diskrecijske presoje pristojnega organa, ki mora pri svoji odločitvi upoštevati, da pregled in prepis spisa ne smeta biti v škodo interesom kazenskega postopka ter interesom procesnih udeležencev, pomembno merilo pa je tudi faza postopka, v kateri se zadeva nahaja oziroma ali postopek še teče ali pa je že pravnomočno končan. Zakon že sam omejuje možnost vpogleda v kazenski spis, če to narekujejo posebni razlogi obrambe ali varnosti države ali če je bila javnost izključena iz glavne obravnave. Pri presoji je treba upoštevati vidik ustavno zagotovljene javnosti sojenja, ki predpostavlja, da so sodne obravnave javne in da se sodbe izrekajo javno. Razlogi za izključitev javnosti se določeni v 295. členu ZKP. V konkretnem kazenskem postopku javnost ni bila izključena. Načelo javnosti velja tudi za sejo in obravnavo pred sodiščem druge stopnje in tudi za sejo senata pred Vrhovnim sodiščem v RS v primerih, ko sodi kot sodišče tretje stopnje. V konkretnem primeru sodba tudi ne vsebuje občutljivih podatkov. Omejitve dostopa do sodbe višjega sodišča pa ne narekujejo niti posebni razlogi za varnost države ali obrambe. Prav tako predmet kazenskega postopka niso posebej občutljiva kazniva dejanja, saj gre za kaznivi dejanji goljufije in pranja denarja.

■

Tožnik je tekom kazenskega postopka na prvi stopnji že poročal o poteku sojenja. Z namenom celovitosti poročanja pa je naslovil zahtevo za posredovanje pravno močne sodbe višjega sodišča. Poročanje o kazenskem postopku je tema v javnem interesu. Tožnik je podal zahtevo za posredovanje sodbe v vlogi novinarja in zgolj z namenom izvrševanja svoje novinarske svobode izražanja. Ustrezno zakonsko podlago za obdelavo osebnih podatkov, torej posredovanje pravno močne sodbe, predstavljajo tako določbe ZKP o pravici do pregleda in prepisa spisa in o javnosti sojenja. V primeru storilcev kaznivih dejanj je pravica do zasebnosti v določeni meji omejena, saj gre za relativno znane javne osebe. Oseba z izvršitvijo kaznivega dejanja postane pomembna za javnost, s tem pa se skrči pričakovani obseg njene zasebnosti. Tožnik predlaga, naj sodišče tako drugostopenjsko odločbo kot tudi prvostopenjsko odločbo Okrožnega sodišča v Ljubljani odpravi in s sodbo samo odloči o stvari, saj narava stori to dopušča, podatki pa dajejo zanesljivo podlago, podrejeno pa predlaga, naj obe odločbi odpravi ter vrne zadevo prvostopenjskemu organu v ponovni postopek. Zahteva tudi povrnitev stroškov postopka, v primeru zamude z zakonskimi zamudnimi obrestmi.

5. Tožena stranka v odgovoru na tožbo navaja, da zavrača očitke o napačni uporabi materialnega prava. Odločitev Vrhovnega sodišča RS v zadevi X Ips 4/2020 se v bistvenem razlikuje od obravnavane zadeve, saj je bila tam prosilka stranka kazenske zadeve. Poleg tega zakonodajalec pri dostopu do informacij javnega značaja ne bi določil izjeme kazenskega pregona po 6. točki prvega odstavka 6. člena ZDIJZ ali izjeme sodnega postopka iz 8. točke prvega odstavka 6. člena ZDIJZ, če bi štel, da ZDIJZ ne velja za dostop do dokumentov, pridobljenih ali sestavljenih zaradi kazenskega pregona. Opozarja na določbo prvega odstavka 5. a člena ZDIJZ, ki izrecno ureja razmerje do predpisov, ki strankam ne omogočajo vpogleda v spis, in določbo 7. a člena ZDIJZ, po kateri so javno dostopni določeni podatki iz obtoženega akta. Če bi hotel zakonodajalec a priori in v celoti iz dometa ZDIJZ izključiti vse dokumente iz (pred)kazenskega postopka, potem bi moral to izrecno urediti. Nevzdržno je stališče, po katerem bi bila celotna pravosodna veja oblasti v celoti izključena iz režima dostopa do informacij javnega značaja. Tožnik je vlogo za dostop do predmetne sodne odločbe podal na podlagi določb ZDIJZ in ne na podlagi 128. člena ZKP. Tožena stranka predlaga, naj sodišče tožbo zavrne.
6. Sodišče je v postopek pritegnilo tudi prvostopenjski organ kot stranko z interesom, ki v odgovoru na tožbo navaja, da je tožnik prvotno vlogo za dostop do informacij podal v skladu z ZDIJZ brez zatrjevanja upravičenega interesa, obenem pa je vlogo poslal nepodpisano po elektronski pošti, kot to omogočajo določbe ZDIJZ. Informacijski pooblaščenec ne more odločati o dostopu do spisne dokumentacije po določbah ZKP. Tožnik pa lahko še vedno kadarkoli poda vlogo za pregled in prepis kazenskega spisa na podlagi 128. člena ZKP.

- 4
7. Tožnik v pripravljalnih vlogah navaja, da je naslovil svojo zahtevo kot novinarsko vprašanje. Izrecno se ni skliceval na določbe ZDIJZ, zato ni mogoče sprejeti navedb, da svojo prošnjo posreduje kot zahtevo po ZDIJZ. Iz določbe 128. člena ZKP ne izhajajo posebne formalne zahteve, kakšna naj bi bila prošnja za vpogled v spisno dokumentacijo. Svojo prošnjo je tožnik naslovil v pisni obliki s konkretno navedeno spisovno dokumentacijo. Iz ZKP ne izhaja, da gre pri prošnji za vpogled v spisno dokumentacijo za pisno vlogo v smislu 76. člena ZKP. Tudi v tem primeru pa sodišče od vložnika vloge, ki je nerazumljiva, zahteva, naj jo popravi oziroma dopolni. Ne drži, da je bila sodba Vrhovnega sodišča RS X Ips 4/2020 sprejeta v bistveno drugačnem pravnem kontekstu od obravnavane zadeve. Iz citirane sodbe vrhovnega sodišča izhaja, da imajo pri dostopu do informacij javnega značaja posebna določila področne procesne zakonodaje glede možnosti oseb za vpogled v spise sodišč in drugih pristojnih organov značaj specialne ureditve glede na določbe ZDIJZ. To se nanaša tudi na kazenski pregon in informacije, ki se nahajajo v tožilskih oziroma sodnih spisih. ZDIJZ se po tej sodbi lahko uporablja kot splošnejši predpis le v tistih primerih, do katerih dostop ni urejen z ZKP, torej le glede dostopa do podatkov, ki so bili pridobljeni ali sestavljeni zaradi kazenskega pregona ali v zvezi z njim in se ne nahajajo v sodnih spisih. Iz 5. a člena ZDIJZ ne izhaja, da ustrezno pravno podlago predstavljajo določbe ZDIJZ. Ta člen določa izjemo strankinega pravila in sicer, če postopkovni zakon določa, da stranka postopka začasno nima dostopa do svojih podatkov, potem ne more imeti dostopa tudi nihče zunanji. Tudi določilo 7. a člena ZDIJZ ni podlaga za zaključek, da pravilno podlago za presojo v konkretnem primeru predstavlja ZDIJZ. Ne gre namreč za splošno določbo glede dostopa do podatkov iz obtožnega akta.
 8. Stranka z interesom v pripravljalni vlogi navaja, da ZKP v 76. členu jasno določa, da se določene vloge vlagajo pisno ali dajejo ustno na zapisnik in mora biti vloga napisana ali natisnjena in lastnoročno podpisana. Vloga tožnika pa evidentno ni bila poslana v skladu z določbami ZKP.

K točki I izreka:

9. Tožba je utemeljena.
10. V obravnavani zadevi se tožnikova zahteva nanaša na dostop do anonimizirane različice sodbe v kazenski zadevi. Glede na navedeno tožnik zahteva dostop do informacije iz sodnega spisa v zvezi s kazenskim postopkom.
11. Vrhovno sodišče je že v sodbi X Ips 4/2020 z dne 27. 5. 2020 presodilo, da pravno podlago za dostop do informacij iz spisov kazenskega postopka ureja 128. člen ZKP, ki ne ureja zgolj upravičenj strank kazenskega postopka, temveč tudi vsake druge osebe, ki ima upravičen interes in ga izkaže pred pristojnim organom. ZKP ureja posebna pravila za dostopanje do navedenih informacij ter

vsebuje v zvezi s tem postopkom ter pravicami oseb, ki so v njih, posebej prilagojene omejitve. Določilo 128. člena ZKP določa tako omejitve kot tudi način uresničevanja ustavne pravice do informacije javnega značaja ob upoštevanju specifičnega področja kazenskega postopka. ZDIJZ se lahko uporabi le glede dostopa do tistih podatkov, ki so bili pridobljeni ali sestavljeni zaradi kazenskega pregona ali v zvezi z njim, ki niso v sodnih spisih.

12. Glede na navedeno sta tako prvostopenjski kot drugostopenjski organ svojo odločitev oprla na napačno materialno pravno podlago. Za odločitev v zadevi bi moral prvostopenjski organ uporabiti 128. člen ZKP, ki ureja pridobitev informacij v zvezi s kazenskimi postopki. Tako materialno pravno stališče pa vpliva tudi na pristojnost za odločanje in pravna sredstva v zvezi s pridobivanjem navedenih informacij, ki so predvidena v ZKP. V obravnavani zadevi je tožnik svojo prošnjo naslovil na Okrožno sodišče v Ljubljani. Kot je bilo že pojasnjeno, je specialna pravna podlaga za odločanje o njegovi zahtevi 128. člen ZKP, zaradi česar tudi glede pristojnosti za odločanje ni mogoče uporabiti splošnejšega ZDIJZ. Po drugem odstavku 128. člena ZKP namreč dovoljuje pregled in prepis spisov organ, pred katerim teče postopek, ko pa je postopek končan, dovoli to predsednik sodišča ali uradna oseba, ki jo on določi. Če so spisi pri državnem tožilcu, dovoljuje pregled in prepis državni tožilec. Skladno s tretjim odstavkom 128. člena ZKP pa se sme pregled in prepis posameznih kazenskih spisov odreči, če to narekujejo posebni razlogi obrambe ali varnosti države ali če je bila javnost izključena iz glavne obravnave. Zoper tak sklep je dovoljena pritožba, ki ne zadrži njegove izvršitve.
13. Iz navedenih razlogov bi moral glede na to, da je bil postopek že končan, o zahtevi odločiti predsednik sodišča ali uradna oseba, ki jo on določi. Iz prvostopenjske odločbe pa je razvidno, da je prvostopenjsko odločbo izdala uradna oseba, pristojna pri Okrožnem sodišču v Ljubljani za dostop do informacij javnega značaja. Drugostopenjski organ pa sploh ni bil pristojen za odločanje o tej zadevi. Ker je bila uporabljena napačna materialno pravna podlaga pri odločanju pri obeh organih, je utemeljen tožbeni zahtevek, da se odpravita obe odločbi in je sodišče zato takemu tožbenemu zahtevku tudi sledilo.
14. Sodišče se ne strinja z navedbami, da je tožnik svojo zahtevo podal v skladu z ZDIJZ. Tožnik namreč v svoji zahtevi ni navedel, na kateri pravni podlagi jo vloga, temveč je zgolj zaprosil za anonimizirano različico sodbe. V kolikor bo prvostopenjski organ v ponovljenem postopku štel, da taka vloga ni popolna, ker ni lastnoročno podpisana, napisana ali natisnjena, kar določa prvi odstavek 76. člena ZKP, jo mora prvostopenjski organ v skladu s citirani določilom obravnavati kot vlogo, ki ne obsega vsega, kar je treba. V takem primeru je treba skladno s tretjim odstavkom 76. člena ZKP zahtevati popravo oziroma dopolnitev vloge in če stranka v danem roku tega ne stori, pristojni organ vlogo zavrne.

15. Sodišče se ne strinja s tožbeno navedbo, da je obravnavana zadeva drugačna od tiste, ki jo je vrhovno sodišče obravnavalo v zadevi X Ips 4/2020. Vrhovno sodišče je namreč v svoji sodbi zavzelo stališče, da imajo pri dostopu do informacij javnega značaja posebna določila področne procesne zakonodaje glede možnosti oseb za vpogled v spise sodišč in drugih pristojnih organov značaj specialne ureditve glede na določbe ZDIJZ. To se nanaša tudi na informacije, ki se nahajajo v tožilskih oziroma sodnih spisih. Torej ni bistveno, ali je prosilec tudi stranka kazenskega postopka ali pa katerakoli druga oseba.
16. Sodišče se tudi ne strinja z navedbami, da bi bil za odločanje v tej zadevi relevanten 5. a člen ZDIJZ. Citirano določilo se namreč nanaša na zadeve, kjer se zahteva nanaša na podatek, glede katerega je dostop v skladu z zakonom prepovedan ali omejen tudi strankam sodnega postopka in določa, da se v takem primeru zavrne dostop do zahtevane informacije. Vsebina tega določila po presoji sodišča nima nobene povezave z obravnavano zadevo.
17. Prav tako tudi določilo 7. a člena ZDIJZ ni povezano z obravnavano zadevo, saj je vsebina tega določila povezana s tem, kateri so javni podatki iz obtožnega akta. V obravnavani zadevi pa ne gre za zahtevo za dostop do obtožnega akta, ampak za dostop do sodbe.
18. Ker je iz zgoraj navedenih razlogov bilo napačno uporabljeno materialno pravo in ker so bila kršena pravila postopka, je sodišče na podlagi 3. in 4. točke prvega odstavka 64. člena Zakona o upravnem sporu (v nadaljevanju ZUS-1) obe odločbi odpravilo in vrnilo zadevo prvostopenjskemu organu v ponovno odločanje. Ker je sodišče obe odločbi odpravilo zaradi kršitve materialnega prava in kršitve pravil postopka, ki jih je navedlo v tej sodbi, se do vseh navedb strank v postopku ni opredeljevalo.
19. Sodišče je v navedeni zadevi odločilo na nejavni seji brez glavne obravnave, ker je presodilo, da dejansko stanje, ki je relevantno za odločitev o zadevi, to je obstoj dokumenta, ki ga je tožnik zahteval, med strankami ni sporno, pač pa je sporna pravna presoja, ali se mu navedeni dokument lahko pokaže. Sporna so torej izključno pravna vprašanja. V takem primeru pa prvi odstavek 59. člena ZUS-1 daje sodišču izrecno pooblastilo, da lahko v zadevi odloči tudi brez glavne obravnave.
20. Sodišče ni sledilo primarnemu tožbenemu zahtevku in ni odločilo v sporu polne jurisdikcije. Narava stvari namreč tega ne dopušča. Skladno s prvim odstavkom 128. člena ZKP se namreč dovoli pregled in prepis posameznih kazenskih spisov tistemu, ki ima upravičen interes. Upravno sodišče glede na to, da vodenje kazenskega postopka ne spada v njegovo stvarno pristojnost, ne more presojati, ali ima prosilec upravičen interes za dostop do zahtevanega dokumenta. S tem bi poseglo v stvarno pristojnost rednega sodišča, saj je za odločanje o zahtevkih pri

končanih spisih skladno z drugim odstavkom 128. člena ZKP pristojen predsednik sodišča, ki je odločalo v kazenski zadevi, oziroma uradna oseba, ki jo predsednik določi.

K točki II izreka:

21. Ker je tožnik zahteval povrnitev stroškov postopka in je sodišče tožbi ugodilo in oba akta odpravilo, je presodilo, da mora tožena stranka skladno z določilom tretjega odstavka 25. člen ZUS-1 povrniti stroške postopka. V skladu z navedenim določilom se tožniku v upravnem sporu prisodi pavšalni znesek povračila stroškov skladno s Pravilnikom o povrnitvi stroškov tožniku v upravnem sporu. Določilo drugega odstavka 3. člena navedenega pravilnika določa, da če je bila zadeva rešena na seji in je tožnik v postopku imel pooblaščenca, ki je odvetnik, se mu priznajo stroški v višini 285 EUR, 4. člen tega pravilnika pa določa, da če je moral tožnik v postopku stvar dodatno pojasnjevati z obrazloženimi vlogami, se mu priznajo še stroški v višini 10% od zneskov, določenih v prejšnjem členu.

PRAVNI POUK:

Pritožba zoper to sodbo ni dovoljena (prvi odstavek 73. člena ZUS-1).

Ljubljana, 9. februar 2023

Predsednica senata:
mag. Barbara Fajdiga, l.r.

